

MANUS

EXPLAINER 1 – SPARANDE

Rebecca sparar pengar varje månad. Men ska hon bara låta dom stå på kontot? Eller borde hon investera i krypto istället? Hur funkar sparande?

Om Rebecca väljer att ha sina pengar på sitt vanliga bankkonto kommer dom nästan inte växa alls, eftersom sparräntan där är väldigt låg.

Men det kanske inte gör så mycket om hon snart ska använda pengarna, till exempel för att resa.

Men om hon vill spara på längre sikt, till exempel för att köpa en lägenhet, blir det viktigare att tänka på hur hon sparar.

Rebecca har provat aktier och det gick åt skogen. Ett tips är att hon bara köper aktier om hon är säker på att hon inte behöver pengarna på flera år. Då är det större chans att de hunnit stiga i värde.

Ett tryggare sätt att spara är att köpa andelar i fonder som bankerna har. Dom sköts av experter

Nackdelen är att fonder kan ha höga avgifter, där mycket av Rebeccas vinst försvinner.

Att satsa på kryptovalutor, investera i actionfigurer eller en märkeshandväska ska Rebecca bara göra om kan förlora pengarna utan att det göra nåt.

Det viktigaste av allt är att hon sparar lite varje månad. På lång sikt gör det en jätteskillnad.

EXPLAINER 2 – SKATT & DEKLARATION

För att klara sig Göteborg jobbar Rebecca i en reception. Nu visar det sig att hennes arbetsgivare tar pengar från lönen och betalar in i skatt. Vad är det som händer? Vad är skatt?

Rebecca och alla andra som jobbar i Sverige betalar inkomstskatt. Det är för att vi ska ha råd med sjukvård, skola, polis och allt annat vi vill ha.

En del av pengarna som dras från Rebeccas lön är statlig skatt. Och annan del är kommunalskatt – som för Rebeccas del går till att göra det fint och trevligt i Göteborg.

Tillsammans har vi i Sverige bestämt att de som tjänar mer, ska betala mer i statlig skatt. Det kallas progressiv skatt.

För att veta hur mycket Rebecca ska betala, behöver hon varje år lämna in en deklARATION. Det är en redovisning av alla inkomster hon haft under året.

Skatteverket skickar en blankett med uppgifter till Rebecca.

Om allt stämmer godkänner hon och skriver under. Det går också att godkänna via Skatteverkets app, hemsida eller på sms.

Ett annat sätt för staten att få in pengar är att beskatta varor som Rebecca köper. Det kallas moms och läggs på priset i affären.

Produkter som staten tycker att Rebecca ska ta det lite lugnt med, som alkohol och tobak, har ofta hög moms.

EXPLAINER 3 – FÖRSÄKRINGAR

Victor har brutit armen, men som tur är har han en försäkring som hans mamma fixat. Men vad är en försäkring?

Victor och Victors mamma en hemförsäkring, ifall dom till exempel skulle glömma stänga av badkarskranen så kommer deras försäkringsbolag att betala vad det kostar att laga vattenskadnan.

Victor och hans mamma har också en drulleförsäkring, ifall nåt skulle råka gå sönder.

Olycksfallsförsäkringen som dom har, gör att Victor kan få pengar när han inte kan ta ett jobb på grund av sin skadade arm.

Det går att försäkra nästan allting – resor, bilar, smycken och katter.

Victor och hans mamma har så många försäkringar att dom måste se upp, så de inte blir dubbelförsäkrade.